

Les 12: De brieven van Paulus II

Welkom

Gebed

Zingen:

Samenvatting vorige keer

We hebben het gehad over Paulus. Wie was Paulus? Waar kwam hij vandaan? Waaruit bestond zijn denkwereld, met name vanuit zijn opleiding? Dan zien we een man die in een Joods gezin opgroeide, maar wel het Romeinse staatsburgerschap bezat. Vanuit een welgesteld gezin werd hij opgeleid door Gamaliël, een zeer gerespecteerd rabbijn in het Joodse Sanhedrin. Paulus behoorde tot de meest strikte Joodse groepering, die zelfs militair ingrijpen niet schuwde om de aanvang van het Koninkrijk van God, met name het Messiaanse Vrederijk, te bespoedigen.

God echter had andere plannen en Jezus openbaarde Zichzelf aan Paulus op de weg naar Damascus, toen Paulus nog de verspreiding van de leer van de christenen wilde beëindigen met geweld, met goedkeuring van de Hogepriester overigens!

God gebruikte de man, met zijn kennis en zijn karakter, nu bekeerd tot het geloof dat Jezus de Messias is. Opnieuw verwachtte Paulus de komst van Gods Koninkrijk, maar vanuit zijn brieven lezen we dat zijn kijk daarop in het spoor van Gods bedoeling is gekomen om de heidenwereld eerst te bereiken met het evangelie.

We hebben de vorige keer een aantal brieven van Paulus behandeld: Romeinen, 1 en 2 Korinthe, Galaten, Efeze en Filippenzen.

Deze les

Vanavond zullen we die lijn verder oppakken en de overige brieven van Paulus behandelen, waarbij we een tweedeling maken: de brieven aan de gemeente en de brieven aan Timotheüs en Titus. Die laatste twee (eigenlijk drie) zijn specifiek gericht aan twee arbeiders in de eerste christelijke gemeente. Daardoor krijgen we ook een belangrijk inkijkje in de organisatie van de eerste gemeenten in de heidenwereld, die op sommige vlakken qua structuur anders waren dan de eerste gemeente in Jeruzalem. Daarover later meer

Inhoud van de les

Kolossenzenbrief

- **Datering en plaats**

De plaats Kolosse kende een christelijke gemeente, maar deze is niet gesticht door Paulus zelf. Het geloof bereikte deze plaats via Epafras, een man die wel onder Paulus' bediening tot geloof is gekomen, waarschijnlijk in Efeze. Epafras ging vervolgens zelf getuigen van de Heer Jezus en daardoor kwamen anderen tot geloof.

Paulus schreef deze brief in 60-61 van onze jaartelling.

- **Doelgroep**

Het lijkt er op dat de gelovigen in Kolosse nog niet erg stevig in hun geloof stonden, want Epafraas licht Paulus in dat de Kolossenzen een dwaalleer in werden gezogen, die ver van de gezonde leer stond. Over die term 'gezonde leer' later meer.

Ze geloofden in een soort mengelmoeid van christendom, Judaïsme, gnostiek (=het geloof dat het lichaam er niet toe doet, maar alleen het geestelijke. Men was immers van goddelijke oorsprong en moest daartoe terugkeren) en ascetisme (= het geloof dat je een teruggetrokken leven moet leiden, iets dat later een belangrijke rol in het christendom gaat innemen en nog zichtbaar is vandaag de dag in het leven van monniken. Vroeger waren de monniken de heiligen die ascetisch leefden). Men deed zelfs aan engelenverering in de gemeente te Kolosse.

Het kwam er op neer dat men geloofde dat God heilig is en alle vlees (=de natuurlijke mens) kwaad, waarbij de dwaling daarin zat dat men geloofde dat er alleen een vorm van gemeenschap met God kon zijn als dit door allerlei tussenpersonen, die in afnemende mate dichter bij de mens kwamen, de boodschappen als het ware overbrachten. Jezus was daarin de meest menselijke vorm en het meest van zijn goddelijkheid ontdaan. Je zou kunnen zeggen dat men zo de nadruk legde op de menselijke natuur van Jezus, dat er geen ruimte meer was voor zijn goddelijke natuur. Dat onderwerp moet maar een keer apart behandeld worden aangezien het niet zo eenvoudig is.

Er zitten elementen in die kloppen, maar die worden vervolgens vermengd met onwaarheden.

- **Kernboodschap (en kernvers)**

De kernboodschap richt zich tegen de dwaalleer van de Kolossenzen en wijst juist op de hemelse waardigheid en hoogste, uiterste glorieuze Heer Jezus. Jezus werd in ere hersteld als de Heer van de Gemeente, de soevereiniteit van Jezus Christus werd onderstreept en de goddelijke natuur van Jezus Christus kreeg dan ook de aandacht. Paulus maakt een heel duidelijk onderscheid met de 'grondbeginselen van deze wereld' en die van Christus. Die twee hebben niets met elkaar van doen.

sleutelverzen zijn te vinden in 2: 9-10, die de essentie van Christus weergeven. In 3: 1-2 wordt de lezer duidelijk gemaakt dat er een verschil is tussen wat de wereld leert en wat Christus leert

- **Structuur**

Zoals in alle brieven van Paulus te lezen is, begint Paulus met het leerstellige deel en daarna het praktische deel.

Leerstellig

- 1: 1-8 Dankzegging namens de Kolossenzen
- 1: 9 – 14 gebed namens de Kolossenzen
- 1: 15 - 2: 3 De heerschappij van Christus, Zijn glorie, waardigheid in alle opzichten

Praktisch

- 2: 4 – 23 Waarschuwingen tegen ketterij en verkeerde leerstellingen
- 3 – 4: 6 eenheid met Christus
- 4: 7 tot einde Afsluitende groet

1 en 2 Thessalonicenzen

- **Datering en plaats**

In het jaar 53 schreef Paulus deze brief vanuit Korinthe aan de Thessalonicenzen. Deze gemeente is wel gesticht door Paulus op zijn tweede zendingsreis (Hand 17: 1-9), nadat hij in Filippi was geweest.

- **Doelgroep**

De gemeente heeft veel aandacht gekregen van Paulus, ondanks zijn relatief korte tijd in Thessaloniki (1 maand). Timotheüs is naar deze gemeente gestuurd en houdt Paulus op de hoogte. Op basis daarvan schrijft Paulus deze twee brieven.

- **Kernboodschap (en kernvers)**

Eerste brief

Paulus is relatief kort in Thessaloniki geweest en heeft daarom veel aandacht besteedt aan het onderwijs, met name ook het rechtzetten van enkele verkeerde praktijken en gedachten in de gemeente. Grote nadruk ligt er in hoofdlijnen op dat er een groep was die zich zorgen maakte over wat er met de doden zou gebeuren nu zij in de verwachting van Christus' wederkomst waren. Dat leerstuk krijgt veel aandacht en uit Paulus' bewoordingen leren we dat het om een openbaring van God (een woord van de Heer) aan Paulus gaat (1 Thess 4: 15). Als je het gehele Nieuwe Testament er op zou nalezen dan kom je verwijzingen naar de komst van de Heer 318 keer terug in de 260 hoofdstukken die het Nieuwe Testament kent. Dat zou voldoende moeten zijn voor ons om te bedenken dat het om een belangrijk leerstuk gaat.

De andere lijn in de brief aan de Thessalonicenzen betreft degene die zo in de verwachting van de wederkomst zijn dat ze hun dagelijkse bezigheden en verantwoordelijkheden laten voor wat ze zijn. Die praktijk klopt duidelijk niet.

sleutelboodschap: de komst van de Heer **voor** zijn volk, met name vertolkt in hoofdstuk 4

Tweede brief

De tweede brief wordt geschreven omdat er na de eerste brief andere zogenaamde openbaringen tot de Thessalonicenzen worden geschreven. Die brieven werd geschreven alsof afkomstig van Paulus. Daarin wordt gesteld dat de grote verdrukking is gekomen en dat de 'Dag des Heren' was aangebroken (2: 1-2).

Paulus schrijft daarom kort na de eerste brief ook een tweede brief en stelt dat er eerst een bepaalde volgorde van gebeurtenissen moeten plaatsvinden, alvorens de grote verdrukking komt. Hij stelt ze hiermee gerust, ook al bevestigt Paulus dat er voor hen op dat moment ook enige vorm van verdrukking gaande is. Eerst is er de geloofsafval, de komst van de Heer voor de Zijnen, dan de openbaarwording van de mens der wetteloosheid (die door Satan zal worden aangesteld), ofwel de antichrist om uiteindelijk aan te komen bij de komst van de Heer, waarbij Zijn oordeel zal klinken over diegenen, die Christus en Gods Woord steeds hebben afgewezen, terwijl het hen had kunnen redden.

Sleutelboodschap: Waar de eerste brief gaat over de komst van de Heer **VOOR** zijn volk, gaat de tweede brief over de komst van de Heer **MET** Zijn volk. Die duidelijke tweedeling is van belang bij het lezen van de brieven. Met name in 1: 10 lezen we de essentie van deze brief.

- **Structuur**

Eerste brief

- 1 Een inspirerende hoop: bekering en de tweede komst
- 2 Een bemoedigende hoop: dienst aan God en de tweede komst
- 3 – 4: 12 Een reinigende hoop: een puur hart en leven en de tweede komst
- 4: 13 – 18 Een geruststellende hoop: sterven en de tweede komst
- 5 een opwekkende hoop: waakzaamheid en de tweede komst

Tweede brief

- 1: 1-7 bemoediging aan de vervolgdgen: vervolging en de komst van de Heer
- 1: 7-12 waarschuwing voor de onbekeerde: Gods oordeel bij de komst van de Heer
- 2: 1-12 De mens van de wetteloosheid: geloofsafval en de komst van de Heer
- 2: 13-17 en 3 De vertraging van de komst: dienst aan God en de komst van de Heer

Gezonde leer

De brieven die we nu gaan behandelen zijn niet direct geschreven aan gemeenten, maar aan personen, hoewel in de brief aan Filemon de gemeente wel wordt betrokken. In zijn werk als apostel krijgt Paulus geregeld medewerkers, die hij duidelijk instrueert. De term, die je overigens ook bij Petrus tegenkomt, is die van de 'gezonde leer'.

De gezonde leer vraagt wel even wat toelichting. Wat was deze leer dan precies? Als we ons realiseren dat de Vroege Kerk een fragiele start kende – de Kerk werd gesticht door verdrukking heen, er was geen erkende status, het evangelie ging soms in tegen de heerschappij van de Romeinse keizer en allerlei interne conflicten maakten het moeilijk – waren er gelukkig apostelen die de Kerk instrueerden. De apostelen gingen ieder hun weg, maar hadden ook onderling contact op bepaalde momenten. Paulus bijvoorbeeld ging regelmatig terug naar Jeruzalem. De nadruk op een eensgezinde leer werd van belang. De Heer Jezus spreekt al over Zijn onderwijs in het Zendingsbevel

Gaat dan heen, maak alle volken tot mijn discipelen door ze te dopen in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest en leer ze onderhouden alles wat ik jullie geboden heb.

het evangelie verkondigen ging gepaard met onderwijs. Paulus heeft weliswaar geen deel gehad aan deze drie jaar onderwijs, maar heeft door de ontmoeting met Jezus Christus en de jaren van studie en openbaringen van God dit onderwijs doorgegeven. Daar hij zich op de heidenen heeft gericht weten we dan ook veel van de gezonde leer.

Ook later in de Vroege Kerk is de gezonde leer, de leer van de apostelen (didache), onderstreept en uitgebreid. Ook andere kerkleiders hebben hierover veel geschreven en door de tijd heen is de gezonde leer zich steeds meer gaan uitkristalliseren. Tegelijkertijd is er ook veel dwaling geweest. Hiervoor worden Timotheüs en Titus gewaarschuwd, zoals ook Petrus doet in zijn brieven. Diegenen die de gemeenten moesten leiden waren bij uitstek degenen die op de gezonde leer moesten toezien zoals de brieven aan Timotheüs en Titus ons laten zien. Deze brieven heten ook wel de pastorale brieven.

1 en 2 Timotheüs

- **Datering en plaats**

Paulus schreef deze brief eveneens vanuit Korinthe om Timotheüs te bemoedigen. Timotheüs werd aangesteld om de gemeente te Efeze te leiden. Van deze gemeente weten we veel omdat niet alleen Paulus, maar ook Johannes daar hebben gewerkt. Het is een soort uitvalsbasis geweest voor diverse werkers in Gods gemeente.

- **Doelgroep**

Timotheüs werd aangeschreven in beide brieven. Hij was de zoon van een Griekse vader en een Joodse moeder. Op zijn vijftiende kwam hij tot bekering, tijdens Paulus' werk in Lystre (Hand 14). In zeven jaar tijd wordt Timotheüs zo geestelijk volwassen dat er goed over hem wordt gesproken en Paulus neemt hem onder zijn hoede (Hand 16). Er ontstaat ook een vriendschap tussen Paulus en Timotheüs.

- **Kernboodschap (en kernvers)**

Eerste brief

Timotheüs heeft het moeilijk in Efeze en Paulus schrijft hem in de eerste brief om hem te bemoedigen. Met name zijn jeugdigheid en zijn gevoelige karakter maakten Timotheüs kwetsbaar. Paulus bemoedigt hem en weet dat leeftijd in zijn geval geen struikelblok mag zijn

Tweede brief

Zijn tweede brief schrijft Paulus wanneer hij gevangen is genomen en inmiddels in Rome is aangekomen. Hij is zelfs al een keer gehoord door keizer Nero, maar wacht op het vervolg. IN de hoop hen nog te zien geeft Paulus in ieder geval vooral enkele waarschuwingen mee tegen aanvallen op de gezonde leer. Bovendien wordt Timotheüs aangemoedigd moed en geduld te hebben, maar ook om godvruchtig te leven. Timotheüs is helaas te laat voor Paulus' executie.

In beide brieven staat een enorme bemoediging voor christelijke werkers van een inmiddels oudere Paulus, die met zijn levenservaring en liefde voor God de bemoedigende leraar is voor zijn leerlingen. Wie werkzaam is in Gods Koninkrijk zou deze brieven met regelmaat moeten lezen ter bemoediging

- **structuur**

Eerste brief

- 1 De noodzaak van de gezonde leer
- 2: 1 – 8 Het gebed
- 2: 9 – 3 geestelijk opzienschap
- 4-5 geestelijke plichten

Tweede brief

- 1 loyaliteit aan de Heer in lijden
- 2 loyaliteit aan de Heer in toegewijde dienst
- 3 – 5:5 loyaliteit aan de Heer en Zijn waarheid ondanks de afvalligheid
- 4: 6 – einde loyaliteit VAN de Heer wanneer de dienaren worden verlaten

Titus

- **Datering en plaats**

De brief is vrijwel tegelijkertijd geschreven als de brief aan Timotheüs. Je ziet dan ook duidelijke overeenkomsten.

- **Doelgroep**

Ook Titus was een van Paulus' bekeerlingen (1:4). Hij moet al vroeg in Paulus' bediening tot geloof zijn gekomen want hij ging met Paulus en Barnabas mee naar Jeruzalem aan het einde van hun eerste zendingsreis. Titus werd in Kreta achtergelaten om aldaar de kerk te leiden. Titus was een heiden en kende geen Joodse wortels. Hij was dus ook niet besneden. Het was waarschijnlijk een sterkere persoonlijkheid dan Timotheüs, getuige het feit dat Paulus hem minder bemoedigend aan hoeft te spreken om er voor te zorgen dat Titus stand houdt.

- **Kernboodschap (en kernvers)**

Titus krijgt de moeilijke opdracht om de Kretenzers stevig aan te pakken. Hij haalt de woorden van een Kretenzer zelf aan om aan te tonen hoe moeilijk en stuk dit volk moet zijn geweest. Lees ook Titus 1: 5 – 16 daarvoor.

- **Structuur**

- 1 de nadruk op een ordelijke gemeente
- 2 De nadruk op een gezonde gemeente
- 3 de nadruk op de gezonde werken die bij de praxis van de gemeente horen.

Filemon

- **Datering en plaats**

De brief is tegelijkertijd verstuurd aan Filemon als de brief aan Kolosse. Dit komt omdat de weggelopen slaaf Onesimus eigendom was van een vooraanstaand lid van de gemeente in Kolosse, namelijk Filemon. We spreken dus 60-61 na het begin van onze jaartelling

- **Doelgroep**

Onesimus wordt persoonlijk aangesproken over zijn weggelopen slaaf. Maar Paulus, meesterlijk in tact en kennis, schrijft ook in zijn brief aan de gemeente. Onesimus is namelijk een weggelopen slaaf, die geld heeft gestolen van zijn heer om van Kolosse naar Rome te kunnen vluchten. Daar komt Onesimus bij Paulus. Onesimus komt tot bekering en Paulus stuurt de slaaf terug naar zijn heer Filemon. Volgens Romeins recht zou de slaaf ernstig gestraft moeten worden, maar Paulus breekt een lans voor Onesimus om hem te vergeven.

- **Kernboodschap (en kernvers)**

De kern van de brief is in feite een uitdaging. Kan verzoening en de broederlijke liefde de sociale status overstijgen? Kan vergeving sterker zijn dan de noodzaak om volgens Romeins recht je slaaf te straffen? Paulus schrijft Filemon heel tactisch aan en zegt ook in de brief aan de Kolossenzen dat ze Filemon moeten ontvangen (Kol. 4:9)

- **Structuur**

- 1 – 3 groet
- 4 – 7 prijzen van Filemons karakter

8 – 21	verzoek namens Onesimus aan Filemon
22 – 25	Afsluitende groet en conclusie

Slot

Het blijft soms moeilijk om droge stof te volgen. Opnieuw zal ook deze stof worden geplaatst op het internet onder de studie, die je natuurlijk kunt terugluisteren. Mijn aanmoediging zou zijn om de personen goed te leren kennen. Daardoor geraken we ook vertrouwd met hun bedoelingen, hun woorden. Paulus is daar een van, volgende week zullen we Petrus, Judas en Johannes ook bespreken en koppelen we de brief aan de Hebreëen er ook aan. Overzicht geeft inzicht, inzicht geeft kennis over God, die Zichzelf openbaart door Zijn Woord. We moeten blijven studeren en bestuderen.

De volgende avond zal zijn op maandag 3 mei zijn in verband met dodenherdenking en bevrijdingsdag.